

## РЕЦЕНЗІЯ

**на дисертацію Тригуба Сергія Миколайовича «Адміністративно-правові засади діяльності органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право»**

**Актуальність теми дослідження.** Наркоманія та наркотизм відносяться до числа найнебезпечніших, найскладніших проблем сучасності. В Україні протягом останніх років зберігається тенденція збільшення кількості осіб, які звертаються за лікуванням внаслідок вживання наркотичних засобів.

За експертними оцінками нині у світі налічуються мільйони споживачів, хворих на кокаїнову, опійну, героїнову, ефедринову та інші види наркотичної залежності. Що дає можливість, наркомафії доходи обчислювати мільярдами доларів.

Проблема протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів дуже ємна та різнопланова, має багато граней та рівнів. Вона торкається практично всіх сфер життєдіяльності сучасного суспільства. Наявність її в державі спричиняє вкрай негативним наслідкам: політичного, економічного, соціального, морального, правового, медичного та іншого характеру; здійснює прямий вплив на підрив генофонду і здоров'я нації; погіршення соціально-психологічної стану у суспільстві; стає своєрідним гальмом процесу розвитку. Шкода, яку завдає незаконний обіг наркотичних засобів характеризується латентністю та скритністю не тільки від правоохоронних органів, а й суспільства. Адже усі операції з незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів є протиправними.

Незважаючи на наявну проблему, до сьогодні, з 2020 року, в Україні відсутня стійка державна політика щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Розроблений

проект Державної стратегії наркополітики на період до 2030 року так і не схвалено.

Через відсутність чітко сформованої державної політики у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів вітчизняні науковці розглядали цю проблему за наявних обставин (проблем) з позиції різних галузей права, не торкаючись комплексного підходу до вирішення цієї проблеми в державі. Тому сьогодні відчутна відсутність вагомих напрацювань з адміністративно-правових засад діяльності органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів в сучасних умовах.

Виходячи із зазначених та інших обставин, враховуючи стійку тенденцію на зростання наркозлочинності, що складає загрозу суспільству і державі, обрана Тригубом Сергієм Миколайовичем тема дисертаційного дослідження «Адміністративно-правові засади діяльності органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів» є актуальною, має важливе теоретичне та практичне значення, і сприятиме ефективній протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

**Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.** Дисертацію виконано відповідно до Стратегії Національної безпеки України (Указ Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020), Національної стратегії у сфері прав людини (Указ Президента України від 24 березня 2021 р. № 119/2021), відповідно до плану наукових досліджень «Концепція розвитку адміністративного, адміністративно-процесуального права та фінансового права в умовах євроінтеграції» (на 2016–2020 рр.), загально-університетської теми науково-дослідних робіт «Пріоритетні напрямки розвитку реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (державний реєстраційний номер

0123U103538) та теми науково-дослідних робіт кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Одеського державного університету внутрішніх справ: «Забезпечення прав, свобод і інтересів людини в сучасних умовах адміністративно-правовими засобами» (державний реєстраційний номер 0121U109272).

**Наукова новизна результатів дослідження** ґрунтується на сучасному рівні постановки проблеми, її актуальності, значущості для юридичної науки. Рецензоване дослідження є одним з перших у вітчизняній науці комплексним дослідженням теоретико-прикладного аналізу юридичної природи адміністративно-правових засад діяльності органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів і надання пропозицій щодо удосконалення цієї протидії в умовах повномасштабного вторгнення РФ в Україну.

У результаті дисертаційного дослідження сформульовано та обґрунтовано низку цікавих і слушних концептуальних положень, які мають наукову новизну, важливе теоретичне та практичне значення для діяльності органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

Оцінюючи наукову новизну основних положень, висновків і рекомендацій, слід відмітити, що робота базується на вивченні й оцінці сьогоденного стану адміністративно-правового регулювання протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, порушені та розв'язані раніше недостатньо розроблених наукових і практичних завдань, які не носили комплексного характеру. Усе це дало можливість дисертанту отримати нові результати теоретичного і практичного характеру діяльності органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. За результатами дослідження сформульовано авторське бачення шляхів вирішення існуючих проблем.

До найвагоміших наукових положень результатів дисертаційної роботи, які виносяться на захист, можна віднести наступні:

1) поповнення понятійно-категоріального апарату вітчизняної правничої науки авторськими дефініціями понять: «протидія незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, під час дії режиму воєнного стану»; «взаємодія Національної поліції з іншими суб'єктами протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів»;

2) наведено алгоритм дій поліцейського, під час виявлення наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів у неповнолітньої особи. Розглянуто як самостійну діяльність поліцейського, так із залучанням представників інших служб та підрозділів поліції, Державної служби України у справах дітей, посадових осіб інших компетентних органів та громадськості, послідовні організаційні та процесуальні дії працівника поліції, щодо документування причетності неповнолітнього до незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів;

3) здійснено класифікацію суб'єктів протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів; а) за територією дії: 1) міжнародні, Інтерпол, Європол та ін.; 2) національні, СБУ, НПУ, ДПС, та ін; б) за компетенцією: 1) загальної компетенції, Президент України, Верховна Рада України; Кабінет Міністрів України; органи місцевої виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, громадські організації; 2) спеціальної компетенції: СБУ, поліція, державна Митна та Прикордонна служби України, прокурора України та ін.

4) надано класифікацію принципів протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів а) загальні: 1) верховенства права;) 2) законності; 3) гласності; 4) дотримання прав людини; 5) плановості; 6) науковості; 7) інноваційності і відкритості до змін та б) спеціальні: 1) взаємодія суб'єктів протидії незаконному обігу наркотичних

засобів, психотропних речовин та прекурсорів; 2) наступальності; 3) поєднання гласних і негласних заходів; 4) оперативності; 5) компетентності; 6) неупередженості.

У роботі містяться й інші науково обґрунтовані важливі пропозиції, які сприятимуть удосконаленню адміністративно-правових засад діяльності органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів

**Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій.** Обґрунтованість наукових положень роботи та достовірність одержаних результатів підтверджена теоретичною та методологічною обґрунтованістю проведеного дослідження, критичним аналізом та узагальненням значної кількості нормативно-правової бази, праць вітчизняних та зарубіжних вчених.

Автором у ході дослідження використані публікації у періодичних виданнях, довідкова література, звіти та статистичні матеріали.

Загалом же у дослідженні використано 238 джерел, які й дозволили достатньо дослідити проблематику адміністративно-правових засад діяльності органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

Належна ступінь обґрунтованості і достовірності одержаних наукових результатів забезпечується й тим, що вони ґрунтуються на достатній методологічній основі, яка включає цілу систему різноманітних загальнонаукових та спеціально-наукових методів пізнання. Комплексне застосування методів пізнання уможливило дисертанту сформулювати обґрунтовані наукові положення, висновки та рекомендації, які є достовірними, мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення. Їх наукова обґрунтованість та достовірність підтверджені апробацією на численних міжнародних науково-практичних конференціях.

Комплексний підхід до використання методів дослідження дозволив усебічно висвітлити адміністративно-правові засади діяльності органів

Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

Вище викладене дає підстави стверджувати, що сформульовані в дисертації наукові положення, висновки і рекомендації мають достатню міру самостійності, обґрунтованості й достовірності.

**Повнота оприлюднення основних положень дисертації в публікаціях та особистий внесок автора в отримання наукових результатів.**

Основні положення та результати дисертації відображено у 9 наукових працях, з яких: 4 статті, опублікованих у фахових виданнях з юридичних наук, 1 із них у зарубіжному виданні, 5 тез доповідей на різного роду міжнародних науково-практичних конференціях.

Таким чином, основні положення дисертаційного дослідження достатньо викладені у наукових працях і мають широку географію оприлюднення, що надало можливість широкому колу науковців і фахівців ознайомитись з науковими здобутками Тригуба С. М. і висловити свою позицію.

**Наукове та практичне значення роботи** полягає у комплексному дослідженні проблем адміністративно-правового регулювання діяльності органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів та розробці пропозицій з удосконалення цієї діяльності, відповідного законодавчого забезпечення, а також теорії та практики його застосування.

Обґрунтовані і запропоновані дисертантом положення і рекомендації мають наукову цінність, що має суттєве значення як для наукових теорій, так і для практики діяльності суб'єктів протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

Зокрема, сформульовані та обґрунтовані в дисертації положення, висновки і пропозиції можуть бути використані у: правотворчій

(нормотворчій), правозастосовній (практичній), науково-дослідній діяльності та навчальному процесі.

Окремі наукові положення, висновки і пропозиції Тригуба С. М. уже використано в правозастосовній (практичній), науковій діяльності та навчальному процесі, що підтверджується актами впровадження.

#### **Оцінка змісту, структури дисертації, мови та стилю викладання.**

Подана на рецензування дисертація в структурному відношенні складається зі вступу, 3 розділів, які охоплюють 8 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Указана структура дозволила авторові досягти мети дослідження, висвітливши адміністративно-правові засади діяльності органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

Зміст дисертації повною мірою відповідає спеціальності 081 «Право».

Дисертацію написано державною мовою в науковому стилі.

**Дискусійні положення та зауваження.** В цілому, позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Тригуба С. М. слід зазначити, що окремі її положення, висновки, як кожної творчої праці, носять дискусійний характер і потребують уточнення:

По-перше, у роботі багато уваги приділяється способам наркозбуту з використанням можливостей залучання до цього процесу неповнолітніх, мережі Інтернет, що обумовлює й специфічні запобіжні заходи. Однак, на мій погляд, робота б виграла, якби автор більш системно підійшов до цього питання, зачепивши використання мобільних додатків, месенджерів, сучасних платіжних засобів, додатків та платформ.

По-друге, у роботі наведено алгоритм дій поліцейського, під час виявлення наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів у неповнолітньої особи, як самотійно, так із залучанням представників інших служб та підрозділів поліції, Державної служби України у справах дітей, посадових осіб інших компетентних органів та громадськості, послідовні організаційні та процесуальні дії працівника поліції, щодо документування

причетності неповнолітнього до незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

Але, чому тільки алгоритм дій поліцейського відносно неповнолітніх, а який алгоритм дій відносно інших учасників незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів? Я думаю, що робота виграла б, якби такий алгоритм дій поліцейського був запропонований відносно й інших осіб, причетних до незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

По-третє, в підрозділі 1.3 дисертації розглядається поняття «повноваження» та аналізуються повноваження відповідних суб'єктів протидії незаконному обігу наркотичних засобів: Президента України, Верховної Ради України та ін. Враховуючи предмет дослідження, на мою думку, в цьому підрозділі доцільно було б розглянути повноваження Національної поліції України, щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

По-четверте, додаткової аргументації потребує пропозиція дисертанта до Закону України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними». Зокрема, дисертантом пропонується в абз. 1 ст. 3. «Організація протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів», викласти в редакції: «Протидію незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів здійснюють: Президент України, Верховна Рада України...».

Водночас слід зазначити, що висловлені дискусійні положення суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження Тригуба С. М., а лише характеризують складність проблеми, що досліджувалась.

Наукова цінність та практична значимість дисертаційного дослідження Тригуба С. М. дозволяє зробити висновок про те, що воно здійснене з використанням досягнень сучасної правової науки, становить вагоме



теоретичне підґрунтя для подальшого дослідження адміністративно-правових засад діяльності органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів та є завершеною, самостійною науковою працею, що містить не захищені раніше положення, в якій автор отримав нові науково-обґрунтовані результати в галузі права.

Викладене дозволяє зробити **висновок**, що дисертація Тригуба Сергія Миколайовича на тему «Адміністративно-правові засади діяльності органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів» є самостійним, завершеним дослідженням, що розв'язує важливе наукове завдання правничої науки, відповідає обраній науковій спеціальності, а його автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право».

**Доктор юридичних наук, професор,  
професор кафедри адміністративного  
права та адміністративного процесу  
факультету підготовки фахівців  
для підрозділів превентивної діяльності  
Одеського державного університету  
внутрішніх справ**

**Володимир ГРОХОЛЬСЬКИЙ**

«Підпис засвідчую»  
Проректор Одеського державного  
університету внутрішніх справ  
доктор юридичних наук, професор

**Максим КОРНІЄНКО**